Песнь песней

Я нарцисс Саронский, лилия долин! Что лилия между тернами, то возлюбленная моя между девицами. Что яблоня между лесными деревьями, то возлюбленный мой между юношами. В тени ее люблю я сидеть, и плоды ее сладки для гортани моей.

Он ввел меня в дом пира, и знамя его надо мною — любовь. Подкрепите меня вином, освежите меня яблоками, ибо я изнемогаю от любви. Левая рука его у меня под головою, а правая обнимает меня.

Библия в иллюстрациях. — М.: Свет на Востоке, 1991.

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Адукацыя і выхаванне

Заснавальнік і выдавец — рэдакцыя часопіса "Адукацыя і выхаванне"

Галоўны рэдактар
У.П.Пархоменка

220004, г. Мінск, вул. Караля, 16; тэл.: 220-54-[illegible], 220-54-10

Штоквартальны навукова-метадычны часопіс
Выдаецца з I квартала 1997 года
Рэгістрацыйны № 842

1 (9) 1999

ГІСТОРЫЯ:
праблемы выкладання

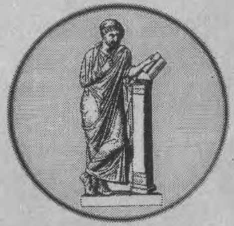

Рэдакцыйная калегія

Галоўны рэдактар
М.І.Мініцкі
Намеснік галоўнага рэ[illegible]ра
Н.М.Ганушчанка
Адказны сакратар
Р.Я.Грынкевіч

І.І.Багдановіч
С.К.Ганцова
Г.А.Космач
У.С.Кошалеў
У.М.Міхнюк
С.В.Паноў
В.В.Сакалова
М.С.Сташкевіч
К.І.Сякацкая
У.В.Тугай
В.М.Фамін
В.М.[illegible]

[illegible] імя Максіма Танка
Бібліятэка. Вучэбны корпус №3 322

Слова да чытача

Рэформа, падручнікі і часопіс

У мінулым годзе часопіс імкнуўся адлюстраваць практычныя намаганні навукоўцаў і настаўнікаў стварыць свае нацыянальныя падручнікі па гісторыі. У колькасным вымярэнні тут дасягнуты значныя вынікі, бо падручнікі маюцца амаль што па ўсіх гістарычных дысцыплінах для ўсіх класаў. Гэта самы значны вынік на шляху рэформ. Наогул кажучы, падручнікі і часопіс утвараюць выснову для пабудовы дыдактыкі гісторыі ў Беларусі.

Задача ў гэтым годзе — прадоўжыць практыку азнаямлення чытачоў з падручнікамі ў сувязі з эксперыментам, які праводзіцца. Патрабаванне памяншэння нагрузкі на вучня паўплывала на пераразмеркаванне гадзін і перабудову зместу гістарычных прадметаў у школе. Зараз важна не згубіць агульны ўзровень ведаў. Трэба прытрымлівацца стратэгічнай функцыі навучання, а менавіта перадачы маладому пакаленню зместу нацыянальнай культуры для яе захавання і развіцця. Адзінай крыніцай зместу гуманітарнай адукацыі з'яўляецца культура ў самым шырокім яе сэнсе. Толькі абапіраючыся на спалучэнне агульначалавечых каштоўнасцяў і нацыянальнай культуры, можна ісці па шляху развіцця дэмакратычных адносін у грамадстве. Монакультурная абмежаванасць вядзе да заняпаду жыццяздольнасці сацыяльнага арганізму.

Змест гістарычнай адукацыі павінен развівацца ўлічваючы гуманізацыю, дыферэнцыяцыю, варыятыўнасць, ступенчатасць

і іншыя фактары. Гэтыя зыходныя накірункі, вызначаныя ў тэарэтычных распрацоўках Нацыянальнага інстытута адукацыі (Канцэптуальныя падыходы да праектавання і аднаўлення зместу агульнай сярэдняй адукацыі ў рэфармуемай школе. — Мінск, 1997), набываюць дакладны характар у праектаванні зместу гістарычнай адукацыі. На гэтай выснове адбываецца адбор і канструяванне вучэбнага матэрыялу, пераразмеркаванне нагрузкі, пераход да шматварыятыўнасці адукацыйных праграм і падручнікаў.

Нельга не ўлічваць канцэптуальных падыходаў і пазнавальных мадэляў, распрацаваных самімі гісторыкамі. Тут усе больш адмаўляюцца ад абсалютызацыі нейкага аднаго метадалагічнага падыходу і звяртаюцца да тэарэтычнай парадыгмы "чалавек — прырода —соцыум". Спалучэнне тэарэтыка-метадалагічных падыходаў з псіхолага-дыдактычным забяспячэннем дапаможа вырашыць галоўныя задачы ў стварэнні нацыянальных падручнікаў.

Такія агульныя разважанні філасофска-метадалагічнага і псіхолага-педагагічнага кшталту набываюць зараз практычны характар. Менавіта гэтыя пытані павінны былі распрацаваць навукоўцы на першым этапе рэформы школьнай адукацыі. Наш часопіс адазваўся на гэтую тэматыку шэрагам артыкулаў тэарэтыка-метадалагічнага і метадычнага накірунку. Зараз пачаўся другі этап рэформы: тут галоўнае — пачатак педагагічнага эксперыменту. Яго мэты: апрабаванне і ўдасканаленне зместу новых падручнікаў, новых тэхналогій гістарычнай адукацыі і выхавання, забеспячэнне вучэбна-метадычнымі комплексамі. Пачалося апрабаванне новых эксперыментальных падручнікаў: "Гісторыя старажытнага свету" (пад рэд. У.С.Кошалева) і "Гісторыя Беларусі" (пад рэд. Г.В.Штыхава). Эксперымент пачаўся ў школах г. Мінска і рэспублікі. Выданне падручнікаў ажыццявіў Нацыянальны

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

інстытут адукацыі. Там ужо адбыліся даволі змястоўныя сустрэчы аўтараў і настаўнікаў школ, дзе праводзіцца эксперымент. Было выказана шмат слушных заўваг і прапаноў, што сведчыць аб развіцці зацікаўленасці да стану падручнікаў і гістарычнай адукацыі наогул.

На сустрэчы была выказана надзея, што экспертыза падручнікаў набудзе сучаснае арганізацыйна-метадычнае і тэхнічнае забеспячэнне. Маецца на ўвазе выкарыстанне айчынай тэхналогіі: экспертнай навучальнай сістэмы (У.М.Данільчык) з мэтай выяўлення цяжкіх для ўспрымання тэстаў падручніка.

Часопіс будзе змяшчаць розныя меркаванні наконт новых падручнікаў і мае намер адкрыць рубрыку, у якой будзе друкаваць матэрыялы пра ход эксперыменту.

Рэдакцыя выказвае шчырую падзяку ўсім аўтарам, і перш за ўсё настаўнікам (В.Ракуць, Л.Дзікцяроў, Т.Храпавіцкая), якія знайшлі магчымасці і час, каб звярнуцца ў часопіс са сваімі прапановамі па ўдасканаленні выкладання гісторыі.

Да цікавых і творчых сустрэч ў новым годзе!

З пашанай М.Мініцкі

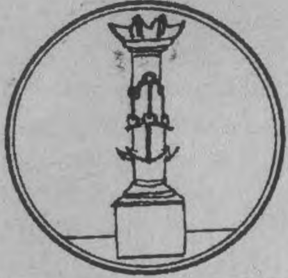

ЗМЕСТ АДУКАЦЫІ І МЕТАДАЛОГІЯ

Николай Сташкевич, *доктор исторических наук, профессор, заведующий кафедрой истории и беларусоведения РИВШ БГУ*

Проблемы учебника: к вопросу о формировании однопартийной системы в Беларуси

В советской историографии история формирования однопартийной системы в СССР, а следовательно, и в БССР, впервые в качестве научной проблемы стала освещаться с середины 60-х гг. С тех пор немало опубликовано различных статей, монографий, в которых в той или иной степени исследователи касались вопроса: когда и как возникла однопартийная система в СССР? В советской историографии сложились различные мнения в трактовке этой проблемы. Одни утверждали, что однопартийная система сложилась в стране к лету или осени 1918 г., другие — к концу гражданской войны. Были и такие исследователи, которые утверждали, что процесс ее формирования завершился в середине 20-х гг. При этом, придерживаясь классового подхода, все исследователи того времени заявляли, что исчезновение с политической арены всех партий, противостоящих большевикам, было закономерным и являлось чуть ли не залогом демократичности советского строя.

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ